

ISSN 1694-7851

**И. АРАБАЕВ АТЫНДАГЫ
КЫРГЫЗ МАМЛЕКЕТТИК
УНИВЕРСИТЕТИНИН
ЖАРЧЫСЫ**

**ВЕСТНИК
КЫРГЫЗСКОГО
ГОСУДАРСТВЕННОГО
УНИВЕРСИТЕТА
ИМ. И.АРАБАЕВА**

Копия верна:

Членский секретарь ОшГУ

Асанбекова Д.С.

КЫРГЫЗ РЕСПУБЛИКАСЫНЫН БИЛІМ БЕРҮҮ ЖАНА ИЛИМ МИНИСТРИЛИГИ

И. АРАБАЕВ АТЫНДАГЫ
КЫРГЫЗ МАМЛЕКЕТТИК
УНИВЕРСИТЕТИНИН
ЖАРЧЫСЫ

И. АРАБАЕВ АТЫНДАГЫ КЫРГЫЗ МАМЛЕКЕТТИК
УНИВЕРСИТЕТИНИН ЖУРНАЛЫ

Илимий журнал

1999 жылдан тартып чыгат

БИШКЕК

№1 (2) 2017

КУЛЬТУРОЛОГИЯ ФИЛОЛОГИЯ ПЕДАГОГИКА

Акыбаев Ш.Т., Мамаева Д.А. Работа с текстом на уроках иностранного языка.....	97
Асаналиев К.А. Особенности организации занятий по иностранному языку в формировании творческой самостоятельности студентов.....	99
Асылбек к. Д. Чет элдеги кыргыздардын публицистикасы.....	103
Абыбеков Б. М. Эгемендүүлүк мезгилиндеги Кыргызстандын диний авалы	104
Абыбеков Б. М. Кыргыз Республикасынын дин жаатындағы мамлекеттик саясаты.....	107
Алиева К. Үй-бүлө чыныгы инсандык касиеттерди калыптоочу фактор катарында.....	109
Бегайдарова Л. Компетентностный подход как парадигма развития современного образования.....	112
Бегайдарова Л. Роль и место технологий обучения в развитии исследовательской компетентности студентов.....	118
Бейшекеева А. Ж. Роль игры в преподавании английского языка.....	124
Джумагулова Г.А. Окуучулардын долбоорлук жана окуу-изилдөөчүлүк ишмердиги.....	127
Джумалиева Г.С. Кытай тилиндеги туугандарга кайрылуу системасынын өзгөчөлүктөрү.....	130

Копия верна:

Членный сейфетарь ОшГУ

 Асанбекова Дж.Ж.

Булай Омурзаков - Ошқындык жана көңіл-кеңілдік институтының жетекші директорының жетекші директорының көңіл-кеңілдік институтының окуучулардың окуу-изилдөөчүлүк ишмердиги - міндеттік тарапташы.

Оның жаңыларлық жана көңіл-кеңілдік институттың оқынушыларының бірнеше мәдени-билимдес өткізу. Барлық оқынушылардың окуу-изилдөөчүлүк ишмердигінде оның тарапташысы.

Пәннен мектебдеги әмбебаптың мектебдең жаңыларлық жана көңіл-кеңілдік институтының оқынушыларының окуу-изилдөөчүлүк ишмердигінде оның тарапташысы.

Легінде амбебаптың, педагог жаңыларлық институтының оқынушыларының тарапташысы.

Амбебаптың жаңыларлық жана көңіл-кеңілдік институтының оқынушыларының тарапташысы көңіл-кеңілдік институттың міндеттік тарапташысы.

Онда да Амбебаптың жаңыларлық жана көңіл-кеңілдік институтының оқынушыларының тарапташысы көңіл-кеңілдік институттың оқынушыларының тарапташысы.

Амбебаптың жаңыларлық жана көңіл-кеңілдік институттың міндеттік тарапташысы.

сабаттуулугун арттырууга көмөктөштөт. Ошондой эде бул мекеме диний чөйрөдөгү изилдөө, мониторинг жана билим берүү иштери менен алектенмекчى. Мындан тышкary эл аралык уюмдар менен жигердүү кызматташып, маалымат алмашып турат [11].

Жыйынтыктап айтсак, Кыргызстандагы диний кырдаалды жөнгө салуу, диндик агартуу иштерин колго алуу, экстремисттик, террордук маңыздагы диний агымдардын тамыр алып кетишине бөгөт коюу, коопсуздук маселесине езгөчө көнүл буруу, дин тармагын реформалоо -учур талабы.

Колдонулган адабияттар:

1. 2014-2020-жылдарга Кыргыз Республикасынын диний чөйрөдөгү мамлекеттик саясатынын концепциясы // <http://cbd.minjust.gov.kg> – КР Юстиция министрлигинин расмий сайты
2. Алимова К.Т. Развитие ислама в современном Кыргызстане // Вестник КРСУ. – 2016. – Т. 16. – № 8(117). – С. 117-120.
3. Альшова А.К. Кыргызстандагы диний чөйрөдө жүргүзүлүп жаткан мамлекеттик саясаттын айрым маселелери // ОшМУ Жарчысы. – 2016. – №3. – I чыг. 62-65-б.
4. Дин тууу эркиндиги жана сот адилеттигин жүзүнө ашыруу: судьялар учун окуу куралы. – Бишкек, 2016.
5. Коммерциялык эмес укук. Окуу китеби. – Бишкек, 2014.
6. КРнын конституциясы // <http://www.gov.kg> - КРнын өкмөтүнүн расмий сайты
7. Курбанова, Н.У. Религия в общественно-политической жизни Кыргызстана на рубеже ХХ–ХХI вв. – Бишкек, 2010.
8. Кыргызстандагы диний билим берүү: медреселер чукул реформага мұктаж. Баяндама. Тынчтык Инновациялары боюнча Булан институту (Bulan Institute for Peace Innovations) // www.bulaninstitute.org
9. Кыргызстандагы диний кырдаал // <http://aimakpress.kg> - Кыргыз Республикасынын Маданият, маалымат жана туризм министрлигинин алдындағы Маалымат жана массалык коммуникациялар департаментинин расмий сайты
10. Маликов К. Кыргызстандагы мусулмандар коомчулугунун азыркы мезгилдеги социалдык активдүүлүгү. – Бишкек: "ST.art Ltd", 2010. – 23 б.
11. <http://old.kabar.kg/kyr/society/full/72904>

Алиева Канышай,
Ош мамлекеттик университетинин окутуучусу

ҮЙ-БҮЛӨ ЧЫНЫГЫ ИНСАНДЫК КАСИЕТТЕРДИ КАЛЫПТООЧУ ФАКТОР КАТАРЫНДА

Аннотация:

Макалада үй-булөдө балдарды туура тарбиялоодогу орчуундуу учурлар, адептүүлүк, ата-энелер менен класс жетекчинин өз ара байланыштарына педагогикалык мунәзәдәмә берилген. Үй-булөдө балдарды руханий-адептик тарбиялоонун факторлору сунушталды.

Түйүндүү сөздөр:

Үй-булө, руханий-адептик тарбия, пәдагогикалык мунәзәдәмә, класс жетекчи, карым-катнаш, тарбиялоо факторлору.

Аннотация:

В статье описаны важнейшие аспекты правильного нравственного воспитания детей в семье, педагогические особенности взаимоотношений родителей и классного руководителя. Были представлены факторы духовно-нравственного воспитания детей в семье.

Ключевые слова:

Семья, духовно-нравственное воспитания, педагогическая характеристика, классный руководитель, взаимоотношения, воспитательный фактор.

Annotation:

The article describes the most important aspects of the correct moral education of children in the family, the pedagogical features of the relationship between parents and the class teacher. The factors of the spiritual and moral education of children in the family were presented.

Keywords:

Family, spiritual and moral edication, pedagogical characteristics, class teacher, relationship, educational factor.

“Жалпы элдин жыргалчылыгы балдарды туура тарбиялоодон көз каранды”. Джон Локк

Кенже мектеп курагы курчап турган чөйрөнү, тышкы таасирлерди активдүү кабылдоочу, өзгөчө курак. Эң негизгиси ушул курак инсандык сапаттардын түптөлүү курагы десек да болот. Баланы үй-бүлөдө ата-эне төрөлгөн күнүнөн баштап эле тарбиялайт. Үй бүлөдөгү бардык адамдар анын тарбиячысы. Үйдөгү ар бир буюм, керек болсо үйдүн жасалгасы да балага чоң таасириң тийгизет. Бирдей талап койгон үй-булөнүн баласы элпек, кичи пейил болуп чоңоет [2].

Адептүүлүк - өркүндөгөн, чыныгы инсандык касиети. Коом адептүүлүк нормаларын иштеп чыгат жана коргойт. Адамдын адептүүлүгүнө жүрүм -турумуна, жакшылык-жамандыгын, абыйир-үятсиздүгүн, айкөлдүк-карасанатайлыгын, кичи пейилдүүлүгү менен корстугун салыштыруу аркылуу баа берилет. Албетте, бул сапаттар ата энелерден өтүле тургандыгы далилденген нерсе. Адептүү, ақылдуу, чыныгы инсанды тарбиялагысы келген үй-булө бириңчи кезекте баланын ден соолугу жөнүндө кам көрүшү керек. Анткени, дени сак бала чыныгы инсандык сапаттарды кабылдоочу, сергек ойлонуучу инсан болуп чоңоеру талашсыз. Кенже мектеп окуучусунун руханий дүйнөсүнүн байышы – ақылдын, ойлоосунун, көнүл буруусунун, эске сактоосунун єсүүсү, окуудагы жана турмушта, эмгекте кездешүүчү кыйынчылыктарды жөнүүгө болгон чыдамтайлуулук, эркүүлүгүнүн калыптанышы баланын дени

соолугуна толук көз каранды болот. Кургак жерге түшүм берүүчү даракты отургузсак, сууну да дары дармегин да өз убагында бербесек, албетте ал дарактын түшүмү аз жана даамсыз болоору айдан ачык. Ошондой эле мергенчиликке даярдалып жаткан иттин да биринчи кезекте ден соолугу чың болушу керек, антпесе аны ууга алып чыгуудан такыр пайда жок. Ал эми өзүбүзчү, тишибиз, башыбыз оорусуса, аны айыктырымайынча бир да ишке колубуз барбашы турган кеп.

Балдарбызыга деле так ушундай мамиле керек. Дени сак балада камтылып жаткан руханий-адептик сапаттарды анын ден соолугуна кам көрүү менен гана калыптандырууга боло тургандыгын илим далилдеп отурат. (10) Демек, үй-булөнүн биринчи милдети мыкты ден соолукту калыптандыруу. Туура уюшулган тарбия баланы төрөлөрү менен ага өз энесин эмизүүдөн башталат. Жарык дүйнөгө келери менен өз энесинин эки эмчегин төң какшыта ээмп, кара уузга тойгон чүрпөдө бир нече ондогон жугуштуу жана ата бабадан тукум кууп өтүүчү ооруларга каршы иммунитет пайда болорун академик И.А. Аршавский илимий лабораториясындагы көп жылдык изилдөө аныктаганына чейрек кылым болуп калды [2,89-90].

Ушунчалык узак мезгилдин ичинде окумуштуунун балдарды төрөлөрү менен эмизүү системасы бүгүнкү күндө да төрөт үйлөрүндө колдонулуп келе жатат. Балдардын жазында, айрыкча жайында жана күзүндө жалаң аяк жүрүүсү ден соолукка өтө пайдалуу экендигин В.А. Сухомлинский көп эскерет. Л. Толстой шиберде, шүүдүрүмдө, бак арасындагы жалгыз аяк жолдордо көбүнчө колондол жалаңајк жүрчү экен.

Себольян Кнейп деген врач өткөн кылымда эле: “жалаңајк таштаган ар бир кадам-өмүрүндүн минутага узарышы”-деп жазган экен.

Ар бир ата эне балдарынын келечеги, анын инсан катары калыптанышына чоң жоопкер экендигин далилденип, так көрсөтүлүп турат. Мыйзамда баса белгиленип тургандай ар бир ата - эне өз баласын үй бүлөдө руханий-адепт ахлактык жактан инсан катары калыптандыруу милдети өзгөчө орунда турат.

Элибизде “Элдин назары-Кудайдын назары” деген таасын айтылган жакшы сез бар. Кенже мектеп курагындагы балдардын жан дүйнөсү эмоционалдык сезимге өтө күчтүү таасирлене турган мезгилде эле ата-энэ жалпы инсандык адептүүлүк, ыймандуулук жүнүндө түшүнүк берип, руханий-адептүүлүктүн алиппесин үйрөтөт. Бул адамзаттын турмушунун зарылдыгына айланып калган каада салт. Ушул курактан баштап балдардын жаш жүрөгүнө күчтүү таасир этүүчү жомокторду, уламыштарды, окуяларды айтып берүү керек. Мындай учурлар балдардын жан дүйнөсүн балкытып, сезимин ойготуп, ақылын тактап, ыйманын таразалайт. Бирок, тилекке каршы бүгүнкү күндөгү жашоонун өзү көпчүлүк балдарды бул ырахаттан ажыратып койду. Анткенибиздин себеби чоң ата, чоң энелер, таята менен таенелер-булар табигый педагогдор. Баарыбыз бала чагыбызыга көз чаптырсак, небересин койнуна алып жатып элдик жомокторду, болумуштарды, окуяларды айтып берген учур баланын турмушунда чоң түрткү болгондугун аныктоого болот. Даанышман энелер баланын жан дүйнөсүнүн эн терен булуң бурчуна чейин үңүлүп кириү жөндөмүнө ээ болушкан. Ата-эненин мээримине бөлөнүп чоңойгон балдарда ыйман, адептүүлүк, боорукерлик сыйктуу сапаттар ташка тамга баскандай жүрөгүнде өчпес оттой сакталып калат. Ал эми азыркы ата-энелер көр тириликтин айынан жашоо шартын жакшыртууга аракетти көбүрөөк жумшашып, баланын жан дүйнөсүн азыктандырууну кийинки орунга коюшуп, натыйжада баланын орой, корс, ата-энесин сыйлабаган мерзээ болуп чыгышын окуткан мугалиминен көрүп калган учурлар четтен табылат. Мисалы, чыгыш улукманы Авиценнадан “ Адептүүлүктүү сен кимден үйрөндүн?”-деп сураса, - маданиятсыздардан, мен алар жасаган нерселерди кайталабоого аракеттенем” деген экен [1, 67].

Үй бүлөдөгү балдардын эмгектенүү, эс алуу, тамактануу, уктоо, оюн-шоокторун ырааттуу айкалыштыруу үчүн түзүлгөн күндөлүк режим жана ал режимдин ата эне тарабынан таасир көзөмөлдөнүшү, балдары менен жума сайын эс алууну уюштуруу, андагы ата энелердин бири бириңе болгон сый мамилелери бир түгандардын улууга урмат, кичүүгө ызат кыла турган өз ара мамилелерине чоң таасирин тийгизет. Үй бүлөдөгү режим мектептин режиминин табигый уландысы болууга тийин, бирок ар бир үй бүлөнүн жашоо шарты, баланын индивидуалдык өзгөчөлүгү эске алынып түзүлгөн режим гана жемиштүү болот. Дем алыш күндөрү жана каникул учурларындагы режим өзгөчө түзүлүгү тийин. Режимди сактоого балдарды башталгыч класста окуп жатканда көнүктүрүү өтө пайдалуу.

Белгилүү педагог В.А. Сухомлинский: “Педагогика баары үчүн-мугалимдер үчүн да, ата-энелер үчүн да зарыл билимге айланышы керек деп эсептеп, өзү жетектеген “ Павлыш орто мектебинде “ата-энелер мектебин” ачкан. Максаты: ата-энелерге педагогикалык жана психологиялык жардамдар уюштуруулуп, б.а. балдардын жаш өзгөчөлүктөрүнө карап мамиле кылууну, үй шартында кантит окутуп, кантит тарбиялоо керектиги сыйктуу балдар маселелерине байланышкан күндөлүк амалиятты көңүрүп пайдаланышкан. Мына ошол жерде балдар топторго бөлүштүрүлүп, ата – энелер айына эки жолу көңүрүп сабак алып турушкан. Муну айтып жатканыбыздын себеби, бүгүнкү күндө биздин шартыбызда мыңда ата-энелер мектеби жокко эссе. Бала тарбиялоодо тажрыйбасы жок ата-энелер баладагы ыймандуулуктуу үрөөнүн кантит себүүнү да билишпейт дегендикке жатат.

Үй бүлөдө ата-энелер балдардын талап менен мүмкүнчүлүктөрүн эске алып, жашоосу үчүн зарыл болгон, өзү кызыккан ишмердүүлүктөрүнө жол ачып берүүсү шарт. Балдар чоңойгон сайын ата-энелер

кенеш жок. Е окуяде кубан качып жашаг Анын төрөт келбей абалда урмати эч бир

фактој

дүйнөі

болсун, көрсөтүл болуп чыздамкай

- А келечегиң мойнуна жатканда эненин оң ишке ашылайык д

1.

2.

3.

4.

5.

туруксуз

Муттаасирин

- К

бара турғын оригинал ашпай касаселеси кеч боло кошо пла

- Б

Алардын баланын жасоого маданият

- Й

булушат боосун тарбиялоо нерсеге чыккан

- А

баратыш токтой тагымында күндүн келсин,

- А

да дары
иң ачык
у керек,
уса, аны

адептик
и илим
Туура
кеleри
гүштүү
жк И.А.
п калды

темасы
та жана
зрет. Л.
алаңаа

и н

в уй

мектеп
иде эле
луктун
Ушул
шарды
кылыш
шарды
булар
элдик
идугун
шүлүп

Уүлүк
л эми
ашып,
с, ата-
былат.
иса, "

шаттуу
такай
ирине
ерине
ийиш,
ежим
ийиш.

учун
нелер
шган,
штил
чири
елиц,
шндей
ктуу

арыл
инин

кенешине жана колдоосуна талабы көбөйөт. Ата-энелер муны эсинен чыгарып коюуга эч кандай акысы жок. Бул милдеттерди унуктан ата-энелердин окуясынан В.А.Сухомлинскийдин иш тажрыйбасындагы окуядан. Уралдык жакшы жумушчудан Сухомлинский кат алат: "Мени орден менен сыйлашты. Үй толо кубаныч, баары куттуктап жатышат. 12 жашар өспүрүм, 4-класста окуган уулум да куттуктады"- үйдөн качып кетти... Мен учун бул күндөр коркунчуту болуп турат. Эмнелерди кылыш, кантип жашагандыгымды эсиме түшүрүп, ой жүгүрттүм. Уулум эмес, мен айыптуу экендигиме көзүм жетти. Анын кантип, эмне деп жашап жүргөнүн такыр билбепмин. Бар болгон эрдигим аны жарык дүйнөгө төрөткөнүм экен... Аны бир жолу да балалык кубанычка батырган эмес экенмин. Мектептеги анын иши он келбей калган учурда токмоктой берилмин. Үүдүм менин жек көрүп калган экен. Эми мен арсар абалдамын: жашоодо эң негизгисинен ажырагандан кийин мага ордендин, данктын, жолдоштордун сый урматынын эмне кереги бар эле"- деп жүрөгүнүн каны менен жазылгандай [3]. Бул таасирдүү окуядан биз эч бир ата-эне баласына туура эмес тарбия бергенине өкүнүп калbastыгын тилейт элек.

Демек, урматтуу ата-эне үй бүлөдө баланы руханий-адептик тарбиялоонун төмөндөгүдөй факторлорун сунуштайбыз:

- Балдар учун түзүлгөн үйдөгү көндөлүк режим балдардын жан дүйнөсүнө дал келүүсү керек. Жан дүйнөгө дал келген режим баланын ырааттуу ар тарааттуу өнүгүшүнө шарт түзөт;

- Балдардын суроолоруна адептүүлүк менен түшүнүктүү жооп берүүгө аракеттенүү керек. Эсицизде болсун, балдардын каалоосу" мөнөн аткара турган жумушуна дайыма түшүнүүчүлүк менен колдоо көрсөтүп туруу керек, анткени дал ушундай колдоо балдардын келечекте өз алдынча жана чечкиндүү бала болуп чоношуна чоң таасирин тийгизет. Жогоруда белгилеп кеткендөй эле тарбиялоо процесси чыдамкайтуулукту, сабырдуулукту, максаттуулукту талап кылган өтө татаал процесс;

- Ата-энелер балдардын мугалими менен тыгыз байланышта болусу керек. Анткени балдардын келечегине ата-эне кандай кызыктар, жоопкер болсо мугалим да мына ошондой жоопкерчилики өз мойнуна алат. Сиз берген тарбия мектептө балдар өзүн алыш жүргөндө, классастары менен байланышын жатканда кандай ишке ашып жаткандыгын мугалим аркылуу гана аныктоого болот. Мугалим менен ата-эненин ортосундагы баарлашуу бир максаттуу жана өз ара түшүнүктүүлүк менен жүргүзүлгөндө гана ишке ашуусуна кепилдик бар. Мугалим берген төмөнкү суроолорго ата-энелер жооп бериши максатка ылайык десек болот:

1. Балаңыздын кайсы оң сапаттары сизге жагат?
2. Үйдө балаңыз эмне жумуштар менен алектенет. Дайыма өзүнө жүктөлгөн кызматы барбы?
3. Үй тапшырмасын өз алдынча аткарабы?
4. Балаңызды кандай учурларда мактайсыз жана жараткан ийгиликтерин кантип колдойсуз?
5. Балаңыздын кайсы сапаты сизди кала кылат (жоопкерсиздиги, корстугу, жалкоолугу, туруксуздугу, тыкан эместиги)?

Мугалим менен ата-энелер ортосундагы тынымсыз карым катнаштар балдардын келечегине туура таасирин тийгизет.

- Күндөлүк турмушта керек жарак буюмдары алаардан мурда баарыбыз каерден аларыбызды, сен бара турган магазин канчага чейин иштээрин, кайсы унаа менен тез барып келүүнү, ала турган буюмдун оригиналдуулугу, оптималдуу вариантуулугун алдын ала ойлонобуз. Ойлогон оюбуздун бирөө эле ишке ашпай калса, алган продукталарды ыргытканга же бирөөгө белек кылыш берип кое салабыз. Балдар маселесинде такыр башкacha. Ал ыргытканга буюм болбосо, кайрадан жууруп алган камыр болбосо. Анда кеч боло электе дал жогоруда пландаган ишибиздей келечегин, инсан катары кандай адам боло турганын кошо пландай жүрүнүз.

- Балдарыңыз менен отурганда алардын маанайын көтөрүүчү ангемелешүүнү баштоо керек. Алардын жан дүйнөсүндөгү кызыктуу маселеге сүнгүп кириңиз. Анткени жан дүйнө менен ангемелешүү баланын дүйнөгө болгон көз карашын өзгөртүп, аны курчап турган адамдарга сый урмат менен мамиле жасоого үйрөтөт. Чындыгында күндөлүк жашоо, баш катырган проблемалар, сени курчап турган маданиятсыз адамдардын сага болгон мамилеси сөнин балаңа такыр таасир этпесин. Сен аны өз ичине кат.

- Көпчүлүк ата-энелер мугалимдин мектептө жумшап койгонуна же дежурлук кылганына каршы болушат. Же тескериисинче башталгыч класстарда кийимдерин ондоп кие албастыгын, ботинкасынын боосун байлай албастыгын айткан мугалимдер менен туура эмес пикирге келип кетишет. Бала даяр нерсеге көнүп калса, баланын коомчулукка көз карашы башкacha болуп калат, тактап айтканда "тиши чыккан балага чайнап берген аш болбойт"-деген кыргыздын таасын айтылган макалы туура келет.

- Азыркы мезгилде кенже мектеп окуучулары жашоонун агымы менен баспастан, чуркап баратышат. Бул чуркоо максатсыз, бағытсыз чуркоо, ойлонуп коюуга убакыттары жок. Бир мезгилде токтой турган жерге келгенде артын караса эстей турган эч нерсе жок. Ошондуктан, балдарды турмуш агымында чуркабастан кадам шилтеп басууга үйрөтүү керек. Ал деген сөз бардык нерсени жасап көрсүн: күндүн батканын көрсүн, от жакканды билсүн, жумуш аткарлып колу жоорусун, достору менен сейилдеп көлсүн, үйгө атасы менен отун алыш келсүн, наңдын канча турганын билсүн, бөбектөрүнө көз салганды,

ойнотконду билсин, улуулардын колуна суу күйсүн, нуюп отуруп жомок укканды билсин... Айттор балдарбызы бардык аткарган, көргөн нерселеринен ырахат алсын, мына ошондо гана руханий ыймандуулук, адептүүлүк сапаты жарагат.

- Сиздин балаңызды короодогу балдар кандай кабыл алышат? Муну сыртка чыгып байкоонун кереги жок, болгону байкоо гана жүргүзүнүз. Эгерде сиздин балаңыз биреөлөргө жардам келип колун жылытса, өзү сындырган айнекти биреөгө тануулабаса, сиздин балаңыздын жардамына муктаждар пайда болсо, анда балаңыз инсан катары өзүн көрсөтө алды. Ал эми сиз турмуштун татаал жолунда бардык учурда ушул сапатын сактап жүре тургандыгына байкоо салып, жардамдаша жүрүнүз.

- Балдарбызы өз тендуулөрдүн арасында ар түрдүү балдар менен достошушат. Кээ бирлеринин кызыгуусу туура келсе, кээ бирлери бир көчөдө жашашат. Ал эми кээ биреөлөрү мүнездөрү кыл келип калса, биреөлөрү менен жүргөн алар учүн кызыктуу. "Карга да баласын аппагым"- деген сыйктуу эч ким баласын жаман ойлобойт. Ошондуктан балдарбызы достошкон балдардын аттарын гана жатка билбестен, эмне менен алектене тургандыктарына жана алардын өз ара мамилелерине да маани беришибиз керек: кичи пейил, доступ, өз ара түшүнүүчүлүк же тескерисинче өзүн жогору сезүү, менменсинген мамиле жасайбы?

Белгилүү орус педагогу А.С.Макаренко: "Мыкты аталардын, мыкты энелердин үй бүлөдөгү мыкты тарбиясы – жогорку маданияттуу көлөчек ээлери тарбиялоо менен бирге мектептеги окуу-тарбия процессиндеги проблемалардын жарымынын чечилишине көмөк көрсөтөт "-деп айткан.

Колдонулган адабияттар

1. Улуттук педагогиканын негиздери. Ош шаары, 1996-ж, 67-бет.
2. Никитин Б.П. Первые уроки естественного воспитания или детство без болезней. Лениздат.1990-ж, 89-90б
3. Сухомлинский В.А. Избранные педагогические сочинения. В трех томах. М. "Педагогика", 1981-ж
4. Б. Апыш, Д. Бабаев, Т. Жоробеков. «Педагогика» - Бишкек 2002, 397- 409-б.
5. Алимбеков А. Кыргыз этнопедагогикасы. 1996-606.
6. Билим бер! Мыйзамы, Бишкек, 2003.
7. Имайлова А.Э. Народная педагогика: педагогические воззрения народов Средней Азии и Казахстана. М, 1990.
8. «Мектеп – школа» журналы, №3, 4-2010
9. «Шоокум» журналы февраль, 2011.
10. Селестен Френе. Москва, Прогресс.1990- 227-б

Копия верна:

Членый секретарь ОшГУ

Асанбекова Leyla
Бегайдарова Лейла
магистрант КГУ им. И. Арабаева

КОМПЕТЕНТНОСТНЫЙ ПОДХОД КАК ПАРАДИГМА РАЗВИТИЯ СОВРЕМЕННОГО ОБРАЗОВАНИЯ

Каждый педагог в своей практике неоднократно сталкивался с ситуациями, когда учащийся получает задание, но, прочитав его, не может понять, в чем его суть; не может применить определенный набор знаний (фактов), которым он обладает, к решению конкретной задачи и теряется в нестандартной ситуации; при выполнении коллективного задания не может согласовать свою позицию и действия с действиями других и т.д. Типичная для российской школы ситуация, когда обучающиеся могут хорошо овладеть набором теоретических знаний, но испытывают значительные трудности в деятельности, требующей использования этих знаний для решений конкретных задач или проблемных ситуаций, извлекать главное из прочитанного или прослушанного, требует перехода на новую парадигму компетентностно-ориентированного образования.

О компетентностном подходе к образованию много говорят и пишут, особенно в последние годы, когда завершена работа над новыми проектами Федеральных государственных образовательных стандартов общего и профессионального образования. Последнее поколение стандартов образования построено на основе требований компетентностного подхода, суть которого заключается в усиленной ориентации на результаты образования как системообразующий компонент конструкции стандарта. Причем речь идет не только о достижении предметных образовательных результатов, но, прежде всего, о формировании личности учащихся, овладении ими универсальными способами учебной деятельности, обеспечивающими успешность в познавательной деятельности на всех этапах дальнейшего образования.

Компетентностно-ориентированное образование — не дань моде придумывать новые слова и понятия, а объективное явление в образовании, вызванное к жизни социально-экономическими, политико-образовательными и педагогическими предпосылками. Прежде всего, это реакция общего и профессионального образования на изменившиеся социально-экономические условия, на процессы, появившиеся вместе с рыночной экономикой. Рынок предъявляет к современному специалисту целый пласт новых требований, которые недостаточно учтены или совсем не учтены в программах подготовки